

Mag het misschien een asje meer zijn?

Op bedrijven die regelmatig kleine hoeveelheden materiaal willen verplaatsen, is een compact en snel voertuig handig. Naast transporters op vier wielen zijn er van sommige merken ook zeswielige varianten. Een overzicht van de mogelijkheden en de beperkingen.

Nadat de trike en de quad zich hadden bewezen als effectieve motorvoertuigen voor snelle verplaatsing op zowel de weg als ongeplaveide terreinen, kwam vrij snel de vraag of deze voertuigen ook breder inzetbaar zijn. De fabrikanten hebben dat signaal opgepikt. De driewieler raakte daarbij op de achtergrond. De vierwielige quad kreeg een trekhaak en een aftakas om als landbouwmotorvoertuig te

John Deere heeft al een relatief lange geschiedenis met zeswielige transporters. Het Amerikaanse merk heeft ook een vijfwieler in het gamma gehad.

De Ranger 6x6 van Polaris biedt als het moet plaats aan drie personen en is met zijn 30 kW/40 pk veruit de sterkste zeswieler in de markt.

SCK heeft een vierwielige RTV 1100 van Kubota zodanig aangepast dat er een praktische zeswieler is ontstaan met een verticaal pendelende en sturende derde as. De aanpassing is ook weer makkelijk ongedaan te maken.

De derde as van de SCK 6x4 is bevestigd aan een draaischamel en wat betreft de stuuruitslag gekoppeld aan de uitslag van de voorwielen. De SCK draait daardoor scherp en komt nagenoeg zonder wringen de bocht om.

worden gekwalificeerd. Heel apart was de miniveldspuit met de voorraadtank deels in de armlenningen. De meeste fabrikanten zochten een breder toepassingsgebied bij transport van betrekkelijk kleine hoeveelheden materiaal. Door het chassis te verlengen, werd ruimte gecreëerd voor een kleine laadbak. De quad wordt een vierwielige transporter, ofwel een *utility transport vehicle* (UTV). De laadbak van sommige merken is hydraulisch te kliepen.

Lage noppen

De trekhaak is een standaardonderdeel van het voertuig. Om snel te kunnen rijden en buiten de wegen de zode niet te beschadigen, hebben transporters banden met lage noppen. Samen met het betrekkelijk lage eigen gewicht levert het motorvoertuig, met lading, voldoende trekkracht voor rollend materieel, zonder de grond te veel te beroeren. Werktuigen voor de transporter, zoals een bezem of zandstrooier, hebben vaak een eigen opbouwmotor. Het principe om snel kleine hoeveelheden materiaal te kunnen verplaatsen sloeg aan. Probleem was dat het gewicht van de lading beperkt moest blijven om insporing van de (kleine) banden te voorkomen. Om het effectieve draagvermogen te vergroten kwam John Deere met een vijfwielige transporter met onder de laadbak een tandemstel. Probleem was wel dat je voor richting veranderen maar één sturend wiel had en dat maakte rechtuit rijdend ook nog een extra spoor. Mede om deze reden heeft John Deere het vijfwielige ontwerp inmiddels uit productie genomen.

De vraag naar meer draagvermogen bleef echter en dat bracht enkele fabrikanten ertoe zeswielige voertuigen te ontwikkelen. Deze zijn stabiel en beter te besturen, maar hebben het bezwaar, doordat beide achterassen niet sturen, dat ze wringen in bochten, terwijl de draaicirkel groter wordt. Bij rechtuit rijden is de insporing sterk teruggebracht met de zeswieler. Door het differentieelslot in te schakelen, wordt de insporing nog minder, slip vermeden en de tractie verhoogd. De laadvloer heeft bij de zeswielers een oppervlakte die bruikbaar is voor de opbouw van bijvoorbeeld een kleine veldspuit of zandstrooier. Meestal worden deze werktuigen aangedreven door een elektromotor die energie krijgt van de generator op de motor (de dynamo). De zeswielige transporter wordt ook vaak gebruikt als duweenhed voor een rolbezem. Deze heeft wel een opbouwmotor. De hoofdtaak van de zeswieler is en blijft echter vooral het snel en makkelijk verplaatsen van één of twee personen (soms drie) met de gereedschappen en het materiaal dat ze nodig hebben. De Quad mist daarvoor de ruimte.

De draaicirkelkwesie

Tegenover de vele positieve opmerkingen over de zeswielige transporter, staat de forse draaicirkel als nadeel. Kort draaien, zoals goed kan met de vierwielige transporter, is er bij de zeswieler niet bij. Kubota heeft af-fabriek geen zeswieler in het pakket, maar recentelijk bouwde SCK uit Kerkwijk een vierwielige RTV 1100 om tot driesser. Pieter Struijk van SCK heeft het frame van het basisvoertuig verlengd met

een scharnierbaar deel en dat deel voorzien van een derde as met schamelbesturing. De schamel is daarbij gekoppeld aan de stuuruitslag van de vooras. De derde as wordt niet aangedreven, dit in tegenstelling tot de uitvoeringen van fabrieksmodellen die in de tabellen op de volgende pagina staan beschreven. Doordat Struijk niet aan de basis van de Kubota heeft gesleuteld, blijft er uiteraard wel sprake van vierwielaandrijving. Het eigen gewicht van de SCK zeswieler is wat groter dan dat van fabrieksversies.

Rijbewijs

In Nederland wordt de transporter beschouwd als een landbouwtrekker. Dat betekent dat het voertuig op de openbare weg voorzien moet zijn van alle verlichting en reflectoren die ook op een landbouwtrekker thuishoren. Ook de afgeknotte driehoek hoort daarbij, evenals de maximumsnelheid van 25 km/h. Dat betekent ook dat de transporter door iedereen vanaf 16 jaar mag worden bestuurd. Voor 16- en 17-jarige bestuurders is wel het trekkerrijbewijs verplicht. ■

Overzicht technische gegevens van zeswielige fabriekstransporters op de Nederlandse markt

			
Merk	JCB	John Deere	Polaris
Type	Workmax 6x4	Gator TH 6x4	Ranger 6x6 800
Kantelbeveiliging standaard	geen	geen	standaard
– optie	beugel of cabine	cabine	frame
Motor			
Merk	Yanmar	OHV	Polaris
Aantal cilinders	3	3	2
Cilinder inhoud (cm ³)	768	854	760
Vermogen (kW)	15,6	13,6	30
Nominaal toerental (omw./min)	–	3.400	–
Koeling	vloeistof	vloeistof	vloeistof
Koppel (Nm)	58	50	–
Transmissie			
Type	cvt	cvt	cvt
Aantal schakelingen	1	1	2
Soort aandrijving	4wd	4wd	6wd
Differentieelslot	op tandem	op tandem	op tandem
Standaardbanden			
– op vooras	22,5x10-8	22,5x10.00-8	25x10-12
– op achteras	25x12-9	25x13.00-9	25x11-12
V max. (km/h)	29	32	30
Trekkracht (kg)	500	726	907
Afmetingen voertuig			
Lengte (mm)	2.800	2.754	3.480
Breedte (mm)	1.504	1.525	1.520
Hoogte (mm)	1.963 *)	1.108	1.930 *)
Wielbasis (mm)	2.078	–	2.667
Vrije ruimte (mm)	196	165	305
Draaicirkel (mm)	8.500	7.600	–
Gewicht (kg)	665	630	704
Afmetingen laadbak			
Kipbaar	ja, 53 graden	optie, elektrisch	ja, 45 graden
Inhoud (l)	320	460	430
Draagvermogen (kg)	500	726	907
Lengte (mm)	1.124	1.143	1.080
Breedte (mm)	1.280	1.320	1.370
Diepte (mm)	220	305	290
Opties			
Lier	ja	ja, elektrisch	ja
Trekkracht lier (kg)	1.400	1.134	–

*) met kantelbeveiliging